

Numerul 20.

Oradea-mare 19/31 maiu 1896.

Anul XXXII.

Ese dumineca. Abonament pe an 10 fl., pe $\frac{1}{2}$, de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

Ion Iștețul.

(Urmare.)

Gum se pote? Nu ți-a scris?

— Nici odată, don căpitân, că de când cu purdalnicul ăla de sorț, nu mai șcie biéta unde am ajuns eu.

— Dar de ce nu-i serisești tu?

— Păi, décă nu șciu carte...

— Caporalul, měi Ioane, ți-ar fi putut scrie un rěvaș, că el șcie carte...

— De!... aşă e, don căpitane... da nu mi-a venit în gând aşă ceva... că vorba dumitale: ișteț nu prea m'a făcut sfântul Dumneșeu...

— Ióne, ișteț, ișteț să fii... Că făr' de ișteție te dai a fund in lumea asta.

— Ascult, don căpitane... Dă-mi, rogu-te, vre-o doue trei sfaturi bune... Le-oiu tot dice în mintea mea, ca Tatăl nostru, și iar mi-or prinde bine, ca dăunădi când mi-ai dis că „orbii nimeresc Sucéva“.

— Hei, băete! sfaturile bune aduc bani la chimir.

— Așă e, don căpitane; acela ce-mi

dăduși dăunădi mi-au adus 600 leușori in pungă.

— Șcii ce? mě Ióne, să facem un tērg. Eu ți-oiu da un sfat bun și tu să mi-l plăteșci 200 de lei, din cei 600 ce ai la mine.

— Aleo! don căpitane... e cam piperat sfatul! 200 de lei!...

— Apoi de nu-i fi sfătuit bine, mě Ióne, o să perdi și cei 600 de lei și cine șcie? pote și viéta!

— Așă děu!... Haide fie! dă-mi, don căpitane, sfatul și-ji ia 200 de lei din banii mei.

— Iacă ce te sfătuesc:

„Fă din drumul mare, Nóptea, pe cărare.“

— Fă din drumul mare... N'o să uit sfatul dumitale, don căpitane... Mai dă-mi unul, don căpitane, ca să me mai iștețesc... .

— Bine, dar o să coste alte doue sute lei...

— Vai! ce scump e!...

— Apoi ce?... Uitat-ai că numai cu un sfat al meu, dăunădi ai căștigat 600 de lei?

— Așă e, aşă!.. Păi mai dă-mi unul și iți mai opreșce alte doue sute de lei, décă nu se pote mai puțin.

PRINCIPELE CAROL ȘI PRINCIPESA ELISABETA
copiii principelui Ferdinand și a principesei Maria de România.

— Al doilea sfat e acesta: „Cată-ți de tréba ta ! Nu-ți băgă lingura unde nu-ți fierbe óla !“

— Minunat sfat, deu aşă . . .

— Numai păcat, mě Ióne, că-ți lipseșce tocmai al treilea sfat, ca să mergi acasă liniștit . . .

— Ce nu mi-l dăruiesc don căpitane, ratiș, ca dimerlia a unspredecea la mertă ?

— C'e ţi-oiu dăruí eu ratiș, este un cozonac minunat de la Fialkowski, să-l mânânci acasă cu nevăsta și cu socru-teu, și un pol pentru cheltuiela drumului, déca, bine înțeles, vei plăti cu cei doue sute lei ce mai ai la mine, al treilea sfat bun ce ţi-oiu da.

— Ba asta nu, don căpitane ! Să rămâiu cu punga gólă, după ce am fost *a propetar* pe 600 de leușori !

— N'ai audit tu, Ióne, că până 'n trei sunt lucrurile bune ? Sta Troiță, mě Ióne . . .

— Ba am audit, qđeu ! . . . Sta Troiță ! . . .

— Apoi trei sfaturi sunt mai mult ca doue . . . Banii nu-ți sunt de nici un folos, ţie, mě Ióne . . . că cu ișteția ta cea subțire n'o să ajungi cu ei acasă . . . o să ţi-i fure vre-un pungaș, o să te înșale vre-un vagabond . . . Sfaturile mele nu ţi le pôte fură nimeni, nici le poți perde.

— Veđi, asta-i aşă pe crucea mea ! — Haide fie ! Dă-mi, don căpitane, sfatul cel al treilea și-ți opreșce ce a mai rămas din bani . . . Haida, trampa ! . . .

— Iaca al treilea sfat :

„Când ai zor,
Nu pune mâna pe topor,
Nici pe cuțit,
Când ești amărit !“

Na, iacă, mě Ióne, și un pol de drum și iacă și cozonacul . . . da nu cumva să-l începi pe drum ; să-l duci întreg acasă, să-l mânânci cu nevăsta și cu socru-teu.

— Să trăiți ! don căpitane !

— Ióne, iște, iște, fii . . . și cale bună !

*

Ion Iștețul abia plecă de la casa căpitanelui și întîlni un chervan, care mergea cu marfă la bâlcui, la Römnicul-Vâlcei.

Se invoi Ioan să dea un leu și să-l ia de călarele, pe cărâmbii de din dărăpt. De, nu tot omul pote dispune de o butcă, de o calăscă . . . Mai merge omul și mai aşă ; destul căș crujă Ion cismele, putea el să-si mai bătogașcă cele părți moi de hurducăturile chervanului.

Și merse și merse chervanul ! Trecu și de Piștești cei pitiți la Gura-Văii ; trecu și de Curtea-de-Argeș . . . Când iată calea apuca pe déluri mari, prin codri deși în miejd de nöpte.

— Fă din drumul mare,
Nóptea pe carare !

își dise Ion Iștețul și sărind după cărâmb : — Apuc pe aci, strigă către chirigiu. Oiu așteptă chervanul în vîrful délului.

— Ești nebun, mě ? strigă chirigiu ; ciobanii și caprele abia se cătară pe acolo ! . . .

— Fă din drumul mare, nóptea pe cărare ! dice în gândul seu Ion, și apucă pe cărărușa ce abia se zări la lumina lunei și a stelelor.

Si haide ! haide ! . . . până ce răsbă, prin stânci

și tușiuri în muchea délului, de ești iar la drum. Acolo așteptă Ion mai bine de doue ciasuri, până ce audă scârțijind jalnic roțile chervanului, care se apropiă.

Dar care nu fu gróza și mirarea lui Ion, când vădă pe chirigiu cu capul spart, insângerat și pe cei doi neguțători, stăpânii mărfei, bătuți ca vai de ei și plini de sânge !

La intorsătura drumului, chervanul fusese inconjurat de o cétă de hoți, cari prădară pe bieții ómeni de marfă și de banii din pungă și-i bătuseră și-i stâlceră de-i lăsaseră abia cu vietă !

Ion Iștețul plânse de bucurie, cugetând cu recunoșință la căpitanelu seu, al căruia sfat îl scăpase de sórta tovarășilor sei de drum.

De frică inse să nu pață și el mai incolo sórta celor la alți, — căci eră încă nöpte adâncă — cum dete de o cărciumă în cale, se pogori și rămase de chervan, voind să poposescă până la diminea sub coperemânt de creștin.

— Toc ! Toc ! Toc ! Bate în ușa casei și un om cu un chip nu prea de Dómne-ajută deschide, ţiind în mână un opaeț fumegător.

— Bucuroși la óspeti ? dice Ion cam cu jumătate de gură.

— Intră ! răspunde nu prea cu bland graiu, omul cu opaețul.

Ion căt văduse mutra aceluia, ar fi fost gata să nu se mai despartă de chervan, dar acesta eră acu hârt, departe. El intră deci în tinda casei, și din tinda în camera de la drépta, dicând în gând „Tatăl nostru“, și se aședă lângă vatră, unde cărciumarul frigea o bucată de epure.

Cât pe ce eră să intrebe Ion de nu-i e temă cărciumarului să locuiescă singur aşă de departe de Römnicul-Vâlcei, singur în mijlocul codrilor, dar își aduse aminte de sfatul căpitanelui : „Nu-ți băgă lingura, unde nu-ți fierbe óla. Cată-ți de tréba ta !“ Ion intrebă deci numai, de nu i se pote da ceva de mâncat ?

— Iacă, frig epurele asta. Vei imbucă cu mine din el . . .

Când făptura fu gata, omul de găză puse o mesiță rotundă și scundă lângă vatră, apoi merse la un colț al camerei, deschise o ușă ca de pivniță și strigă cu un glas poruncitor :

— Sue ! Vino !

Ion nu eră iște, dar nici fricos nu eră. Totuș simți pérul măciucă în vîrful capului, auind graiu omului cătră nu șine din pivniță de sub cameră.

— Acu-i acu ! . . . gândă Ion ; s'au sfîrșit de mine ! . . .

Și mai tare spori gróza lui, când zări eșind din pivniță un schelet groznic, acoperit cu niște sdrenje, cu ochii stinși în fundul capului, cu pérul încălcit, nepeptănat și privind la Ion cu spaimă. Eră o femee, care căută să se invălăscă cât putea mai bine în zdrențele ce-i acoperă trupul, stând lângă ușa secretă pe unde se urcase în cameră.

Cât pe ce eră să intrebe Ion Iștețul — după ce se mai liniști — cine eră acea nenorocită de femee și de ce eră ajunsă în aşă licălosă stare ? dar își aminti de sfatul de al doilea al căpitanelui și puse gard de tăcere impregiurul buzelor sale.

Acu gazda pofti pe Ion la mésă. Se puseră să cineze : cel întîiu forte liniștit, iar cestui din urmă bătându-i-se imama reu și amândoi tăcuți ca peșcele.

Gazda aruncă din când în când bietei femei câte

o bucătică de pâne și vre-un os de ciotvertă, pe care nenorocita le sfâsiă cu mare poftă.

Sfîrșindu-se cina, gazda se ridică, dete un ghiost scheletului de femeie de o băgă iar în pivniță și inchise iar ușa tainică, cu zavorul ce avea, pe din afară. Apoi se aşedă iar liniștit lângă vatră.

Iar îi veni lui Ion pe vîrful limbei poftă de a întrebă gazda de ce căsnică atât de reu pe acea biêtă muiere, dar pe loc își aminti de sfatul căpitanului și-i înghiști scuipatul noduri, ca să nu-i scape vorbă din gură.

Se culcară apoi și gazda și Ion.

Dar pas de inchide ochii după cele ce a vădut bietul Ion!... Cât roțile de mără stătură holbați ochii lui totă năptea, și inima lui bătea, bătea, ca frunza de plop la adierea vîntului... De! nici nu șeii când o să se scole gazda de pe laviță, unde se prefăcea, pôte, că sforăia prin somn... O să chiame din pivniță cine mai știe căte scheleturi și să strîngă de gât pe Ion... Brr! Câte cruci facă Ion în năptea aceea, numai unul Dumnezeu știe!

Incepù acum a se mijii de șiuă. Lumina șorilor se cerniă cu greu roșietică prin ochiul de gém murdar, aședat în un colț al burdahanului intins pe mica cercevea a unicei ferestruice a camerei.

— Minune!... Nu m'a omorit! își dicea Ion, care cum prinse ochiul seu deștept, de șire c'a sosit șiuă, se grăbi a se sculă și a se gălă de plecare.

— Cum ai petrecut năptea? întrebă gazda.

— De minune!... Bogdaprosti!...

— Te duci mulțămit de la mine?

— Cât se pôte de mulțămit... Bogdaprosti!...

— Nu îi s'a părut nimica... ciudat... în casa mea?

— Ian fugi încolo, omule!... Ce să mi se pară ciudat?

Gazda se aruncă asupra lui Ion...

Nu ve intristați, ómeni buni... Nu spre a-l gătu se aruncă gazda pe Ion, ci spre a-l cuprinde în brațele sale, cu dragoste.

— Nu te teme omule, ii dice gazda, cu lăcrimi de bucurie. Lasă-mă să te imbrățișez, că dumneata ești omul care-l cauț de patru ani de șile, dumneata ai adus pacea în casa mea; dumneata ai mantuit doue suflete!... Vrei, dici, să-mi plăteșci pentru găsduire? O nu! nu sunt în stare să-ți mulțămesc pentru binele ce mi-ai facut!...

Graful cărciumarului era atât de bland, că Ion Ișteul se liniști și-l lăsa să-l imbrățișeze. Dar tot nu pricepea Ion, ori căt de iște eră, de ce atâtă dragoste pe el? Cum adecă mantuise el doue suflete? Dar să întrebe tot nu voi, că eră sfatul al doilea al căpitanului, ca o strajă neclintită pe buzele lui.

Noroc că gazda îl domirî, povestindu-i cele ce urmăză:

— Muieră mea și eu trăiam în pace și liniște, colo, la Râmniciul-Vâlcei. Numai incepură a se amestecă în căsnicia noastră vecinele noastre. Cumeltra Mariuța dicea aşă de mine, cumeltra Guralia şopotia aşă de muieră mea... și-a băgat dracul cōda între noi, de nu mai aveam să bună de traiu. Veni tréba, că nevestă-mea nu me mai putea suferi cu vederea și intr'o să puseiu mâna pe un răvaș ce-i adusese o altă cumetă, de la un pușcă 'n lună, notar de la un sat vecin... Înțeleseiu că nu eră departe să-mi pue flori la ureche. Atunci, aprópe turbat de mânie, am jurat la icona Maicii Precista, să me răsbun de ea și să ucid

pe toți cari se vor mai amesteca în trebile casei mele, până la șiuă când voi da de un om al lui Dumnezeu, care să nu se amestecă în trebile altuia, ci să-și caute numai de ale sale. M'am mutat în codru, aci, mi-am inchis muierea colo în pivniță, unde stă de patru ani. Tot în pivniță am îngropat pe toți cei cari au venit în casa mea și s'a amestecat în trebile mele. Și pe dumneata te-ăș fi sugrumat și îngropat, colo, în pivniță, de te-ai fi amestecat în trebile mele, de mai fi întrebat despre lucruri ce nu te privesc!

(Finea va urmă.)

V. A. URECHIA.

La cósă.

*O dulce liniște de-amurg
Se lasă pe câmpie...
Ca lacrimile care curg
Inceat, de bucurie,
Așă de lîmpede, intins,
Curg undele 'mpărțite
Pe prundul fôrte des și lin
Al rîpei șerpuite.*

*Fetica 'n urmă a rîmas
Să strîngă niște pale
De fén cosit, din pas in pas
Intinse pân' de rale...
Le face fuga purcoiaș,
Inceat le netedesce,
Pe când un drac de cotciaș
De fustă-o sgâltăieșce...*

*Ea-l țistui, o pală ia,
Cu dênsa-l înrèleșce
Si rîde cum Grivei, subt ea,
Lătrând se svârcoleșce...
Dar iat-o c'a sfîrșit: un fir
De fén nu e risipă...
Purcoiele stau mândre 'n sir...
Le mai prireșce-o clipă.*

*Si grebla repede 'nsfăcend
Pe umăr și-o aședă,
Si pléca veselă, cântând,
Pe când se inseră...
Pe trunchiul de copac, svîlit
Ca punte peste apă,
Fetica trece cumpănit,
Cu frică, până scapă...*

*Si rîde-apoi cum stă Grivei,
Nehotirîrt să tréea,
Privind cu ciudă 'n urma ei
Că-l lasă-ășă și pléca...
Îl chiamă; dênsul fuga dă
Pe mal, schiulălăeșce,
Iși cată loc, o clipă stă,
Se uită, cumpăneșce,
Si 'n jos se lasă rad afîland...
In urmă-i, pietricele,
Din mal se scutură făcend
In apă cercurele...*

*Dar iată luna răsăritind
Pe zare, ca o rótă
De jar, și galeș, lung privind
Peste câmpia tătă.*

*Fetica simte un fior...
E luna mare, plină:
Un gând îi scapăra, — și xor
Smerit de se inchină...
Căci vedî, își-aduce-acum duios
Duios și dulce-aminte,
De 'ntîn sărutat focos,
De-o strîngere fierbinte...*

*Privirea-și pierde in apus
Prin gene 'nrourate:
Lixandru ei la óste-i dus
De-un an și jumătate...*

N. RADULESCU-NIGER.

O beșică de săpun.

Comedie in 3 acte, de Vittorio Bersezio.

(Urmare.)

Corbelli. Nici unul nu me lasă să vorbesc.

Sternuti. E jaluș ca un turc.

Pandolfo. Jalușia i zace sérmanului in sânge.

Corbelli. Acésta e adevărat! Eu in se n'am fost nici odată jaluș. Să ve povestesc o anecdotă...

Politi. I-a dat ansă la jalușiei?

Sternuti. Feri Dómne, il iubeșce dóră.

Pandolfo. Sunt convins, că aqđi diminéță a așteptat in parcul, unde a văđut-o Corbelli, pe Ferdinand.

Corbelli. Dar' nu... Nu șeîti încă nimica. Am noutăți referitoré la Ferdinand.

Sternuti. In adevărt? Și anume?

Pandolfo. Dar' uite acolo vine énsuș, ca să adevărcă proverbul: când vorbești de dracul, nu-i de parte.

Scena III.

Ferdinand și cei de sus.

Ferdinand. Garçon!

Garçonul. Pottim?

Ferdinand. N'a venit încă signor Leonardi?

Garçonul. Nu, domnul meu. Nu l'am văđut încă. Nici nu mai vine regulat.

Ferdinand. Voiam să ne intélnim ací. Il voi așteptá pe afară. (Vré să iésă.)

Pandolfo. Stăi un moment. Așá fugi de amicii tei?

Ferdinand. Seusați, atât de mult am fost adâncit in cugete, incât nu v'am observat. Il caut pe Leonardi.

Pandolfo. Acésta in se nu-i causă, se fugi de noi. Il poți așteptá in societatea nôstră.

Sternuti. Așá de arare-ori te-ai arătat noue incât ne simțim fericiți, că te putem vedé iarăs.

Politi. Nu cred, că ocupățunea ta de advocat să te rețină tot timpul.

Ferdinand. Am afaceri...

Corbelli. Ah da! O afacere fórtă însemnată.

Ferdinand (incep, cu apésare.) Taci!

Corbelli. Cum?

Pandolfo. Chiar când ai intrat, ne spunea Corbelli, că ar avé noutăți referitoré la persoña dtale.

Ferdinando. Ah, ce șcie Corbelli.

Corbelli. Merci... in se totuș...

Ferdinando. Si acuma basta!

Sternuti. Décă ai ceva in contra nôstră, spune-o verde!

Ferdinando. Dar' ve jur, că n'am nimic in contra vóstră.

Politi. Ne plângem mereu despre absența ta. Mâne séră e bal mascot in teatrul Scribe, in anii treceți nimic nu te putea reținé să nu vii cu noi.

Corbelli. Apropos, bal mascot Scribe! Nici nu v'am povestit încă aventura, care am avut-o ultima óră...

Giratoni. Si la acest bal mascot, Ferdinand, trebuie să vii.

Sternuti. De sigur, séu ne mâniām serios pe tine.

Pandolfo. Vom da un souper admirabil.

Politi. Vom bé Bordeaux, Champagner și alte vinuri bune.

Pandolfo. Si vor fi de față și vre-o șase balerine.

Sternuti. Rudolf va spune anecdote...

Pandolfo. Si Corbelli aventurile sale amoróse...

Giratoni. Vom ride cu hohot...

Politi. Numai și tu trebuie să fi de față...

Ferdinando. Ve mulțămesc amicii mei, in se...

Sternuti. Cum? Nici un in se.

Corbelli. Lăsați-l odată in pace. Ferdinand in adevărt nu pote vení. Astfel de petreceri nu-i mai sed bine. (Ferdinando i face semne să tacă.)

Pandolfo. O! Șeii că ai haz! De ce să nu-i mai șadă bine?

Corbelli. Fiind că are de gând să se insore.

Ferdinando (incep și mânos.) Vei tăcă odată!

Toți patru. Insură! Ha, ha! E posibil?

Pandolfo. Si eu cine anume? Numeșce și numele complicei.

Ferdinando. Dar ascultați. Corbelli glumeșce numai, nici un cuvânt nu-i adevărat.

Sternuti. Amice, décă in adevărt ești nevinovat, dovedeșce-o prin acea, că vii cu noi la balul mascot.

Ferdinando. Ei bine, vin.

Corbelli (pentru sine.) Ah! Merge și el! Décă ar șeio acésta Malvina.

Politi. Bravo! Ai returnat ori ce afirmațuni contrare.

Giratoni. Șeîti una? Corbelli acusă pe altul, că se cugetă la insurat, și la adevărt chiar el o face.

Pandolfo. Așá-i. Când e nunta, Corbelli?

Corbelli. Nunta? Sunteți nebuni? Dumneșul meu cu eine?

Sternuti. Cum se șcie preface. Ca și când n'ar șe totă lumea, că e amoresat in verișóra sa signora Malvina.

Ferdinando (amenințător.) Ha! E adevărat?

Corbelli (viu.) Protestez...

Pandolfo. N'o negá. Numai mai nainte te-am văđut in societatea ei.

Corbelli (cu apésare.) Protestez încă odată. Am intélnit-o numai din intêmplare... De altmintrelea in se Signora Malvina n'a fost singură...

Pandolfo. Da, a fost cu soră-sa. Dar vreai pote să dici, că te interesezi mai mult de Signora Matilda?

Corbelli. Nu, nici decum.

Pandolfo. Dealcum in se lucrul e fórtă la loc.

Problema grea.

Verișorele nu-s de altceva pe pămînt, decât spre a fi adorate de verișorii lor.

Ferdinando (incet lui Corbelli.) Trebuie să vorbesc cu dta, domnul meu.

Corbelli (asemenea.) Sunt gata. Dar să nu credi...

Ferdinando. Vino după mine în o altă sală.

Corbelli. Cum voiești.

Ferdinando (tare, cătră ceialalți.) Me duc la dejun. Décă va veni Leonard, spune-i că sunt aici și-l aştept.

Corbelli. Iubite Ferdinando, îmi permitti să te invit la dejun? Nici eu n-am dejunat încă. Nu-mi da corfă, te rog. (*Pentru sine.*) Trebuie să-l imblândesc pe jalusul meu. (*Ese cu Ferdinando.*)

Scena IV.

Cei de sus, fără de Corbelli și Ferdinando.

Sternut. Corbelli acesta rămâne tot cel vechiu, omul cel mai curios din lume.

Pandolfo. Am o idee grandiosă, cum să-l tragem pe sfără, și décă o vom executa-o, ne vom petrece și noi forte bine.

Giratoni. Și anume ce ideă?

Pandolfo. O să vedeți numai decât. Garçon!

Garçonul. Ce poftiți?

Pandolfo. Adu tôte cele de lipsă pentru a serie o epistolă.

Garçonul. Numai decât. (*Ese.*)

Pandolfo. Cine dintre voi știe imita scrisoarea de damă?

Politi. Eu o știu bine.

Pandolfo. Bine, să o faci dară dta.

Politi. Dar cu ce scop?

Garçonul. Aci e hârtie, penă, cernelă și plicuri.

Pandolfo. Bravo! Pune-le pe măsuță aceasta. Așă. Dta Politi să scrii un bilet misterios, care i dă lui Corbelli pe sără rendezvous la balul mascat.

Politi. Acuma înțeleg! E o ideă escelentă. (*Se pune la măsă.*)

Giratoni. Bravo! bravo! Infumuratul acesta de sigur se va păcăli.

Sternut. Vom rîde cum se cade de dênsul.

Politi (serie.) „Domnul meu!”

Pandolfo. Așă. Cu Corbelli trebuie să vorbești mai deslușit.

Sternut. Corect, mai cu foc, mai viu.

Giratoni. Trebuie să fie o epistolă, ca cele pe care le ceteam prin romane.

Politi. Așteptați. (*Rupe fóia.*) Cum scriem „Tu” său „Dta”?

Pandolfo. Firește: Tu.

Politi. Bine (scrise.) „Tu me iubești și eu te iubesc. A trăi fără de tine mi-e imposibil...“

Pandolfo. Fără bine (*dictéză.*) „Trebue să te văd, să convin cu tine...“

Sternut (asemenea.) „Să aud de la tine cuvinte dulci de iubire...“

Politi (scrise și citește), „cuvinte dulci de iubire“.

Giratoni. „Te aștepț la balul mascat în teatrul Scribe...“

Pandolfo. Încă vre-o figură frumosă, ca să împodobim stilul. Să dicem dară: „Ca o floră care aştepță răsărirea sôrelui“.

Politi (scrise și citește.) „Răsărirea sôrelui“.

Sternut. Acuma să-i dăm un semn particular.

Giratoni. Și să indicăm mai detuat locul întâlnirei.

Pandolfo (dictând.) „Eu voi purta un domino negru și pe umărul drept o cordea lungă roșie...“

Sternut. „Și la mieșul nopții voi fi în sala de redoută“.

Pandolfo. Așă e bine. Și vre-o pretină de a năstră se va imbrăcă așă, cum indică epistola, și sérmanul Corbelli se va păcăli.

Sternut. Bravo, Politi! Ești un băiat de trăbă! Ai scris încă ai puté dice: ca o găină, care a săpat, său ca o „anumită” persoană, care a scris în cunoscută „grabă mare“.

Pandolfo. Acuma să băgăm epistola în plie și să-l sigilăm. Politi să scrii cu aceaș frumosetă caligrafică adresa: „Signor Pasquale Corbelli“. Bine, o prestație estraordinară.

Politi.. Ce facem acuma, Pandolfo?

Giratoni. Trimitem epistola cu poșta?

Pandolfo. De unde! (*strigă.*) Garçon!

Garçonul. Domnul meu?

Pandolfo. Să duci acesta epistolă dincolo domnului Corbelli. Spune-i că un servitor fără livrée ar fi adus-o rogându-te expres, să-o predai numai lui Signor Corbelli. M'ai înțeles?

Garçonul. Fii sigur, că nu voi greși.

Sternut. Acuma inse vom puté audî iarăș cum se va făli cu epistola sa.

Scena V.

Leonardi și cei de sus.

Leonardi (gânditor.) Servitora mi-a spus că soția mea a eșit adă diminetă. La draci! Din ce casă? Eu nu sunt neincredător, dar altul în locul meu ar voi să știe de ce a eșit.

Pandolfo. Bună știa, Signor Leonardi.

Leonardi. Salutare.

Pandolfo. Îți merge bine?

Leonardi. Iac' așă.

Pandolfo. Cum se află soția dta, nici nu mai intreb, fiind că știu că se bucură de o sănătate escelentă.

Leonardi. O știi acesta?

Pandolfo. Am avut fericirea să-o văd adă diminetă.

Leonardi. Ai avut pote amabilitatea să-o petreci câtva?

Pandolfo. Nu, Corbelli o petrece deja.

Leonardi. Ah! (*Pentru sine.*) Prăpăditul acesta în continuu în giurul ei.

(Va urmă.)

I. I. SCEOPUL.

Tatăl se adreseză flului seu, un băiat fără leneș.

— Ia spune-mi, Niță, cine e cel mai leneș la voi în clasă?

— Nu știu.

— Mi se pare că știi cine și acesta încă prea bine. Dar stă puțin, să te intreb altfel: Când toți ceialalți invetă cu silintă, își scriu temele, cine stă fără să facă nimica și se uită la ceialalți în loc să lucreze?

Niță se gândește puțin și dice:

— Aha! știu!... domnul profesor.

Creerul femeei.

După starea șciinței de până acum se crede că partea frontală a creerului e sediul inteligenței, părțile laterale său temporale slujesc mișcării, în special anume prin ațiările lor se mișcă mușchii, iar partea occipitală, adică de la céfă, slujește sensațiilor, anume primește prin nervii periferiei ațiările lumei din afară.

Déca înse comparăm aceste trei regiuni ale creerului femeiesc cu ale creerului bărbătesc căpătăm niște rezultate cu totul în favórea femeii. Anume:

Partea frontală, după unii naturaliști de o putere grea la femeie și la bărbat, după alții ar fi cu câteva grame mai grea la femeie.

Părțile temporale înse sunt mai grele la bărbat decât la femeie; dar acăstă deosebire nu dovedește alta decât că bărbatul având o musculatură mai puternică din pricina forței fizice ce a desvoltat-o și o dezvoltă de mii și mii de ani, are nevoie și de o putere nervosă mai mare pentru a mișca o masă de mușchi mai voluminosă. Astfel că dezvoltarea părților temporale stă în raport direct desvoltară a musculaturii și cu dezvoltarea scheletului.

Partea occipitală său partea de la céfă a creerului e mai grea la femeie decât la bărbat, și acăstă e iarăș în favórea femeii, de óre-ce partea occipitală, fiind mai dezvoltată, impresiile lumii din afară vor fi mai puternice, femeile vor fi, cum și sunt, mai sensibile pentru tot ce le inconjoră; dar și inteligența lor va avea un material de studii mai bogat, de óre-ce mai bogate și mai intense vor fi impresiile lumii din afară.

Astfel că drul Manourier a arătat cum că femeia are frontală occipital, adică predomină în el aceste două regiuni, iar bărbății au creerul frontal parietal.

Mai mult, s'a dovedit cum că forma superioară, spre care evoluază creerul omenesc, e forma frontal-occipitală. Si iată pricinile acestei evoluții; din cauza dezvoltării uriașe a mașinelor, nu se mai cere, nu mai e nevoie de o putere musculară bărbătescă aşa de puternică, precum era mai înainte. Mașinile, pretutindene și în orice ramuri înlocuiesc puterea omenescă, un șurup, un ridicător dibaciu, face cât sute de ómeni; inteligența omenescă cată a înlocuiri cu forță intelectuală forță musculară dar prin acăstă partea creerilor corespondentă mușchilor și anume părțile temporale nu mai sunt aşa de mult ațițate și e lucru șciut în șciință că un organ care nu se exercită se atrofiează pe incetul său cel puțin se micșorează în decursul generațiilor. Același lucru se întemplă cu părțile temporale de la bărbății. De altfel am văzut că de mare e deosebirea creerului ómenilor din vîrsta de piéträ de a Parisienilor de aici. Ei bine, acăstă evoluție își urmărează cursul mult mai repede aici, pe când mecanica a luat aşa de mare avânt.

Chiar aici șciința ne arată bărbății cari din pricina ocupărilor intelectuale a mai multor generații au avut creerul frontal occipital d. e. creerul însemnatului matematic Gans era frontal-occipital. Așa dar întrucât privește forma creerului noi femeile avem acea formă superioară către care evoluază și creerul bărbățului.

Dar, dic protivnicii sexului nostru, altfel funcționeză creerul la femei, altfel la bărbat. Femeia are stări fisologice legate de sexul ei, care o fac mai slabă și mai neaptă pentru o dezvoltare intelectuală puternică.

Acestea sunt înse vorbe deșarte. Deosebire de inteligență, de chipul de a judeca e chiar de la bărbat la bărbat, acăstă nu dovedește nimic. Sunt deosebiri individuale de grad și cantitate, nu deosebiri de sexe. Înțelegem că deosebire între grad să fie la o nație la alta, dar în aceași nație deosebire de inteligență sexelor nu-i lucru firesc să fie, deosebire de ordin, da, admitem de óre-ce până aici alttele sunt indeletnicirile femeilor, alttele ale bărbăților nu sunt de cantitate. Si déca o deosebire ar fi, atunci e de discutat déca de pe datele șciinței, pe cari le-am arătat, acăstă deosebire nu-i cumva în folosul femeii. Vom arăta înse un fenomen legat în general, care a făcut ca prăpastie intelectuală să nu se facă înăuntrul nămului omenesc și anume între bărbat și femeie. E fenomenul moștenirei. Dar, ar dice protivnicii noștri, acest fenomen nu dovedește nimic, de óre-ce sunt animale cari moștenesc pe sex nu pe specie. Ei bine, tocmai aice e puterea noastră, că la om fenomenul moștenirei e foarte complicat și amestecat. Sunt studii de volume, cum e studiul vechiului lui Lucas despre moștenire în care avem numeroase exemple despre trecerea prin moștenire ale unor caractere de la mamă la fiu și de la tată la fiice.

Acest lucru l'a dovedit și Darwin pe larg în studiile lui. Sunt numeroase cazuri, s'ar părea chiar că e o regulă, că băieți să semene cu mamele și fetele cu tatăi. Astfel că fiind așa nu să putut face o selecție de femei proste ori deștepte, moștenind prostia ori deșteptăciunea din străbunică în bunici; tot astfel și la băieți, moștenirea se încrucișează în chipul cel mai felurit. Se moștenește un caracter de la mamă și altul de la tată, o conformație organică de la unul și altul de la altul, d. es. un tată blond și o mamă brună, lasă ca moștenire copilului un păr blond și niște ochi negri. Un părinte cu un viciu de inimă și o mamă cu boala de mâni: se întemplă să le lase moștenire pe amândouă copilului lor. Mai este încă fenomenul atavismului, care lucrăză iar în contra deosebirilor prea mari dintre sex. Atavismul e acel fenomen ca un caracter de la un străbun îndepărtat să arătă de odată la urmași sărind ori mai bine dicând stănd latent într-un sir de generații și eşind deodată la ivelă. Prin acest fenomen se poate ca un caracter de la un îndepărtat strămoș să se arate la o fată și de la o îndepărtată strămoșă la un băiat.

Așa incât putea să dică, serie „Gazeta sătenului”, că prostia ca și inteligența sunt degete de nem și déca e vorba, sunt și bărbății proști cum sunt și femei proste, dar nu vom admite și-i chiar și pe deplin dovedit că în termen mijlociu femeile nu sunt mai proste decât bărbății. Si acăstă e un mare folos pentru specia omenescă. Ar fi o nenorocire și un semn de inferioritate a speciei, déca femeia ar fi inferioră bărbatului. În lupta grea cu natura, cu fiarele și cu semenii s'a cerut ca femeia să fie cât mai inteligență și cât mai dibace. O rasă care va fi avut său care ar avea femei mai proste decât bărbății, fatal va trebui să piere în lupta pentru traiu.

Mărgăritarul stă în fundul mării și mortăciunea plutește pe d'asupra apei. (Arab.)

Mai bine stăpân mic decât slugă mare.

(Românesc.)

P O P O R U L .

Doine și hore.

— Din giurul Coului. —

Gopă Leon de la Luncă,
Vindu-un bou și o juncă,
Si mai are doi tulici
Si prin sat vî'o 7 prunci,
Si mai are un lanț de vie,
Să ie în nana rochie;
Ba mai are 2 viței
Să ie la nana circei.

Până fuseiu neinsurat,
Purtaiu pénă 'n cumanac,
Da déci me 'nsuraiu,
Dădui pénă pe malaiu,
Cumanac pe lapte dulce,
Și-l dădui la prunci să-l mânce.

Batâ-le focu lene,
Cum faci focu fără lemne.

Frunđă verde șiovărăscă,
Vai și amar de aceea casă,
Care-i nevăstă frumosă,
Că bărbatu și-o păzeșe,
Ierba 'n câmp și putreșe,
Cosa 'n pod și rugineșe.
Pentru voi măi mândră hei,
Mi-a perit ierba pe văi,
Nevăstă cu crinolin,
Așteptă, pe séră vin,
Că și aséră am vut veni,
Numai m'am cam zăbovit,
Umblând pe la drăgostit.

Me 'nsuraiu să-mi ieu muere,
Luaiu mama mamei mele,
Când o văd 'n capu gol,
Fug marhale din ocol,
Vițelii se mai omor,
Că gândești că-i mórté lor,
Când pe cap se perie,
Trei pepteni nu-i ajunge,
Dar trei de netedit n'ajunge,
Când pe obraz se spélă,
Trii părăi intulbură,
Trii de limpeđit n'ajunge,
Când o văd în gura șurii,
Gândesc că-i mama pădurii.

Cătu i lumea și țera,
Nu-i nevăstă ca și a mea,
Că bagă cânepă 'n tău,
Si me face s'o scot eu,
Si pe lângă gard o intinseiu,
Boii 'n cörne o scălmănară,
Porcii 'n gură o meliță,
Inse muerea cea bună,
Cu o furcă iute-o adună.

Tórce furcă, fusu-adună,
Dice că-s muere bună,

Me mir Dómne, cum a tors,
Scobortnd pe scară 'n jos
Trage bodor și higye,
S'adune girebie,
Trage bodor și szarvaș
și tórce pe căieraș.

VASILE SALA.

Credințe poporale.

7.

Când audî cucul mai nainte, și următoarele: Na
cucule banu, că îi-am 'mplinit anu, apoi ascultă bine
de căteori îți cântă, că atâja ani vei trăi.

8.

Când audî pupăza cântând mai intîiu, de ai
mâncat până atunci în aceea și, îi va miroși gura, ca
să nu-și mirósă, bagă iute sare în gură.

9.

La sfintele Pașci, mâncă mai nainte peșce prinș
din ajunul Pașcilor, că vei fi ușor peste tot anul.

10.

La Pașci și alte prasnice mari, nu-i bine a merge
de acasă; fată séu femeie nu-i bine de-ți vine mai
nainte în casă la prasnice.

11.

La sfintele Pașci, mâncă ouă roșii, că vei fi
roșiu.

12.

Stringe cogi de ouă ce rămân pe cale în diua de
sfintele Pașci, că Dómne de multe lécuri sunt bune.

13.

La prasnice e forte bine a pune la ușa grajdul-
lui zale (lanț), ca să tréca vitele peste ele.

14.

La prasnice nu-i bine a ești afară desculț.

15.

Légă la prasnice picioarele mesei cu zale (lanț) și
nu te vor doré picioarele, de te vei frecă cu ele de zale.

16.

Primăvéra, de ii vedé mai nainte pui de gâscă,
va fi bine, an bun, iară de-i vedé mânz, nu e chiar
așă bun an.

17.

Când pune femeia cloca (cloșcă) pe ouă, să nu
mérge nime de la casă, că duce cióra pui.

18.

In diua în care fată vaca, să nu dai nimic de la
casă, că duce laptele.

19.

Când audî mai nainte tunând în acel an, loveșce
cu o petriță peste cap, că vei fi tare la cap și fără
dureri.

Din Luncșóra, Biharia.

PETRU CIPOU.

S A L O N.

Scrisoare din München.

Ne Jupiter quidem omnibus.

Nu me incumet să cred, că ce ve-am făcut tuturor, mes dames, pe plac, că tóte cele povestite în scrisorile mele trecute ve-au încântat, dar sper că voi fi produs cel puțin un zimbet — fie ori cât de mîsimal pe buzele dvostre frumose și cujetul la acest suris e balsam alinător pentru desilusile mele. Décă aş fi Marc Twain aş puté spune, că nu șcui ce-i balsamul, dar sper că cuvîntul e la loc. Eu înse șcui ce-i balsamul și șcui și aceea, că cuvîntul e la loc.

Xantippus, un filosof grec, voind să cumpere sclavi, între cari era și Aesop și alii doi cu carte, întrîbă de acești din urmă: „Ce șeîti voi?“ și aceștia i-au respuns: „Totul!“ — Adresându-se apoi cătră Aesop cu acelaș întrebare, acesta i-a respuns rîdînd: „Nimic! Décă ceialalți doi șcui totul, mie nu-mi râmâne nimic!“

Eu nu sunt aşa pretensiv, să-mi arog totă șciința, nu dic că șcui totul, dar șcui multe. Deja în prima gimnasișală eram latin și matematic bun, fîrte bun. După două săptămâni șcieam deja să traduc: „Cicero et Demosthenes sunt duo clari oratores“. — Am deschis dicționarul, o carte omisă de grösă, dar defectă căci nici pe „sunt“ nu l'am aflat. În dicționar stă: Cicero un orator renumit, Demosthenes: un orator renumit. Șciind aceste două cuvînte grele, mi-a fost ușor apoi să traduc și anume: un orator renumit și un orator renumit sunt doi oratori renumiți. Așa am invîțat prin Cicero și Demosthene — puțini vor fi avut profesori aşa de ilustri — cumcă unul și unul fac două. Metodul profesorului meu de clasă, de a me invîța acesta dogmă, era cu mult mai aspră, căci reducea de-părtarea dintre bastonul seu și inexprimabilele mele, în cari me aflam eu, la zero.

Dar șeîti ce dice francezul cu spirit: Un bon coq n'est jamais gras — și aşa nici eu nu vreau să ve mai molestezi cu amintirile mele de școlă, ci-mi iau libertatea, mes dames, de-a ve presenta căteva figuri marcante din colonia română. — Înainte de tóte două tipuri interesante, cari au adus caracterul nîmului, din care au eșit la o perfecțiune încă neajunsă, la culminanție sa cea mai înaltă.

„Bre, mon cher, n'ai ceva parale? De două dile — cu aceste cuvînte vi s'ar prezenta „șornalistul“, décă ați avé nefericirea, de a ve intîlni.

Inalt, uscăcios, pérul frisat à la dernière mode, cu ochi incualificabili, cu nas... .

Lavater a quis: „Un nas frumos prețuieșce un regat“. Nasul dă fisonomiei întregi caracteristica sa. Forma lui nu-i ceva accidental, ci depinde de la formațiunea acestora. În general se dice, că un nas mic, lat, cam culturos denotă un om mărginit la minte și sensual, iar un nas mare, îngust și lung denotă energie și inteligență. Cei drept Alexandru cel mare, Caesar, Napoleon, Dante, Goethe, Schiller — pardonați un moment, mes dames, să me uit în — ah, da aşa-i — și eu, toți am avut său avem nas mare, dar Socrate a avut un nas minimal și numai — mărginit n'a fost.

Şornalistul are acum un nas — mixtum compositum, normal, bine făcut cu un accent indiscretabil semitic. E fîrte distras — nu nasul ci şornalistul întreg — uită de tóte din giurul seu, cu deosebire când se mută din o locuință în alta — cam de 2—3 la lună — uită dic, nu geamantanul de care, mi se pare, nu mai are — dar să-și plătescă chiria. De altmîtrele e un om de trébă. Datorii nu mai face, căci nime nu-i dă imprumut, de beut nu mai bă, căci nime nu-l credită, bătaș nu e că toți îl bat.

Semne particolare: Un creditor illo tempore, căruia nu-i plătiă, i observă odată: „Dar domnule, am cuvîntul dtale de onore!“ Iar el i respunse în un acces rar, de galanterie și mai rară: „Ei bine, ține-l. Ti-l dau dtale!“

„Pulchra larva cerebrum non habens“ dicte latinal, dar între noi trăește unul, care nu eră nici „pulchra larva“ și nici „cerebrum“ nu avea. Toți îl numesc scurt și cuprinșetor „jidanul rătăcitor“. E o figură dréptă, numai capul și-l ține în o parte, nu ca spicile încărcate și pline de grâu, ei ca... uite că nu-mi aduc aminte cine își purtă aşa capul... Par că văd, mes dames, cum zimbiți ironic, par că ați șei cu cine vreau să-l asemăn, dar ve asigur și sper că o să-mi credeți, că nu vreau să-l asemăn cu fostul meu profesor de greacă, a cărui lecțiuni nu le invîțam nici odată... și în fine omne simili claudiat... destul că-și ține capul strîmb.

Ca și „șornalistul“ are un nume frumos din botanică, ba nu, ci din mineralogie, și la timpuri grele pentru ei, îș fac servîtiul de a se numi români, adaugînd la nume încă un „ean“ său „ul“.

Mania de a schimbă rădăcini prinde tot mai multe rădăcini, — ve rog de iertare, mes dames, — chiar și la sexul frumos. Fetele din ruptul capului umbără să-si schimbe numele, domnișoara Pop să și-l schimbe în domna Popescu său invers. Noi sexul bărbătesc ni-l putem schimbă cu 50 cr., iar dvostre mes dames, durere! numai cu o zestre... ve rog, primiți esprezîunea adâncei mele etc....

Mi-e greu să revin de la dvostre niște ființe aşa de drăgălașe, la ființă problematică a „jidanului rătăcitor“ — voi trece peste el la ordinea dilei. Ve-aș prezenta și pe un pictor român, dar o să vă presint în serioarea mea viitoră, în care impreună cu mine ve va conduce prin pindeothecile renumite. — Atâtă ve pot tradă că e un tiner interesant — candidat de insurătie — cu pérul lung, cu ochi zimbitori... puțin mai înalt ca „doctorul“ — nu aşa de cuceritor de inimi ca „baronașul“ său domnul „De“ — dar tot aşa de bun român ca și „bănățenul“.

Un ném̄t i-a quis odată: „Décă nu aș fi ném̄t aș voî să fiu român!“, iar el i-a respuns: „Si eu décă nu aș fi român, aș voî să fiu român!“

Dar cum ve-am quis în serioarea a patra, o să faceți cunoștință mai de aproape cu el — până atunci ve doresc să râmâneți liniștite și în pace ca Tell în acul al patrelea.

A revoir, mes dames!

M. AESEA.

— Ce trebuie să aibă în vedere un tiner când se insoră?

— Cartea funduară.

Chestiuni de modă.

Să nu ve fie cu supărare dómnelor, scrie „Epoca”, décă ceea ce am să scriu mai la vale nu ve este pe plac, dar îmi este necas când văd că dvostre, care când e vorba de duh și pricepere puteți da 95 la sută înainte celui mai isteț bărbat de stat, dvostre cari puteți înșela cinci bărbăți de odată — să văd dic, că sunteți aşă nechibzuite și fără minte în chestiunile de modă.

Décă ați fi tōte slute, cale vale, nu măș plâng, nici nu mi-ăș da ostenă să ve opresc în drum ca să stăm de conversație, dar sunteți nostime, mlădișoae — bată-ve norocul și pe voi și pe mine — sunteți cu vino incocă și de aceea nu-mi pot ascunde necasul când văd că sub cuvēnt de modă, ve pociți ca niște paparude și căutați să scôteți la ivelă ce nu aveți frumos, și ascundeți ce ar trebui arătat.

Bine, șiu că aşă e moda cu părul pe frunte și peste urechi spre exemplu. Aşă o fi pentru cine are un profil lung, o frunte lată, un cap cu proporții mari, dar dta cu obrăjiorii cât pumnul, cu fruntea de doue degete, cu născiorul în sus, nu înțelegi că o asemenea modă nu este și nu poate să fie pentru dta? Nu înțelegi că adoptând o asemenea pieptănătură se meni cu pudălii cari fac sărituri peste scaune la circ?

Ridică puțin părul în sus, lasă fruntea slobodă, dă cărlionții după urechi și uită-te nișel în oglindă. Așă e că acum ești nostimă?

Mai sânt la modă gulerele nalte pentru rochii. Nalte când e și gâtul lung, dar când nu trece, ca al dtale dômă, peste dece centimetri, e cu desevêrsire ridicul un guler intreit de nalt.

Lăsați dar gulerele nalte pentru cele cu gâtul lung și subțire, și nu ascundeți de prisos, fără folos, una din atrăgătoarele vostre frumuseți.

La urma urmelor, moda nu se oprește numai la pălării, pieptănătură, gulere, și altele. Moda e curiosă. Sub imperiul lui Napoleon I era la modă pentru femei să fie grase, pentru bărbăți să fie nați, pieptosi, să semene a tauri; sub domnia bubuitului tunurilor și a vîrsărei săngelui, nu se putea pune preț decât pe ceea ce era imagine desevêrșită a puterei.

A venit 1830 cu poeții românci; să schimbat moda. De aci înainte nu au trecere decât ființele pipernicite amintind suferințele sufletești; se cere ca tenul să-ji fie galben, ochii tăeți par că ai fi eșit din spital.

Ei, poftim de te supune unei asemenea mode, când natura te-a înzestrat cu obrajii rumeni și cu spete atletice. Poftim de imbracă când ai o asemenea figură — un costum bun pentru a juca într'un rol de amo- res, său mai bine — spre a fi comparația desevêrșită — închipuiți-ve pe Hasnaș veselul artist, jucând rolul lui Fortunio din comedia lui Alfred Musset și pe dramaticul Notara în haina lui Sganarelle.

Așă e că nu merge?

In cestiune de modă, dragele mele dômne, ascultați o povetă: Nu observați ce e la modă, ci căutați ce se potrivește mai bine chipului și făpturei dvostre.

Chiar de s'ar adoptă iar vre-o dată, primitivul costum al mamei Eva, acest costum nu s'ar potrivir pentru tōte.

Când ai în pungă banul
In cap îți vine planul. (Proverb românesc.)

Moda.

Pelerinile noi de veră. — Căteva modele noi de pelerini la modă, sunt următoarele: Un guler în formă de pelerină de atlas negru necăptușit, jos un volant lat de dantelă de *guipure* albă, d'asupra doue rânduri de *volant* de *gaze* negru, înainte se formază doue reveruri de atlas, între cari se increștește o dantelă de *guipure* albă în formă de *jabot*, gulerul îl formează un *volant de crêp* său *gaze* negru.

In jos la marginea reverului se pune câte un *snur* de panglică de atlas negru, care aternă până aproape jos.

Foile sunt de crepon negru, căptușit cu *taffet* alb. Pălăria e Pai galben și garnisit cu trandafiri mari și un buchet de pene negre.

Este iarăș modern un *Cape* de crepe de *faille mate*.

Pelerina se aşează pe o platcă pătrată care este garnisită cu *entre-deux* de *guipure* albă; începând de la platca peste umeri cad epoletele pătrate de atlas negru care sunt pe margine cu *entre-deux* de *guipure* albă; ele sunt prinse de umăr cu funde negre de atlas.

Gulerul este format din un *ruche* tot de atlas negru și cu fund de atlas.

Ilustrațiunile.

Prințipele Carol și prințesa Elisabeta In nr. trecut am publicat portretul principelui Ferdinand și al prințesei Maria de România; drept întregire a tabloului familiar punem aici sub ochii cetitorilor nostri portretele copiilor Al. Lor Regale. Micul prințe Carol e în anul al treilea, prințesa Elisabeta în al doilea.

Problemă grea. Mare lucru-i școala. Mai ales pe timpul esamenelor. Dascălul par că se pune în adins să dea lecții din cele mai grele. Cine l'a pus ore să dicteze aşă problemă grea?! Si totuș trebuie să o deslege. Ar fi rușine să o întrăce că celalalte.

LITERATURĂ și ARTE.

Șciiri literare și științifice. Dl G. Bogdan Duica a scos la lumină în Cernăuți o lucrare intitulată: „Calugărul Visarion Sarai“ (1744), studiu din istoria Transilvaniei. — Dl I. Thorand a scos la lumină în București „Carolida“ poemă istorică, glorificând pe regele Carol, regina Elisabeta, armată și națiunea română.

— Dl M. Holban, viceconsulul României la Geneva, a fost ales membru al societății regale de geografie din Londra; dl Holban, e primul român care face parte din această societate. + *Marele poet francez Sully Prudhomme* a scris o prefată foarte elogiosă la lucrarea dlui Jules Brun, traducătorul, în admirabile versuri franțuzești, al cântecelor poporale culese de dl G. Dem. Teodorescu de la faimosul Petrea Crețu Solcan, lăutarul Brăilei.

Premiile Academiei Române. In sesiunea generală din 1897 Academia Română va decerne, conform publicațiunii de concurs ce primiră, următoarele pre-

mii : I. Marele premiu *Năsturel-Herescu*, în suma de 12.000 lei, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 ianuarie 1893 până la 31 octombrie 1896, care e și terminul presintării cărților. II. Premiul statului *Eliade-Rădulescu*, de 5000 lei, unei cărți scrise în limba română, cu conținut literar, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate de la 1 ianuarie 1895 până la 31 octombrie 1896, care e și terminul presintării. III. Premiul *Aadmach*, de 5000 lei, unei cărți scrise în limba română, cu cuprins de orice natură. Terminul 31 oct. 1896. IV. Premiul Statului *Lazăr*, de 5000 lei, celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect : „Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice“. Terminul presintării manuscrisului, 1 septembrie 1896.

Carmen Sylva englezescă. La Londra a apărut încă la sfîrșitul anului trecut un volum intitulat : „Legends from River and Mountain“ (Legende de la riu și de la munte) de Carmen Sylva și Alma Strettel. Volumul este ilustrat de T. H. Robinson. Tot la Londra a eșit de curând traducerea uneia din scările reginei Carmen Sylva, sub titlu „Shadons on the Sove's Dial. (Umbra pe cadranul iubirii.)“ Traducerea e făcută după limba germană de Helen Wolff.

Espoziția artiștilor români în viață la Ateneul Român din București s'a deschis la 6|18 maiu, asistând lume multă. Dl Stănescu, directorul școalei de bele-arte și președinte de drept al expoziției a ținut un discurs cald, arătând insenmătatea unor astfel de expoziții, cum ele formeză un indemn puternic pentru manifestările artistice ale unei țări capabilă de civilizație. Secretarul general al ministeriului de culte, dl Stefan Sihleanu, respunzând lui Stănescu, i mulțumi pentru neobosita luptă ce a adus într'un interval de 30 de ani pentru ca, împreună cu alții entuziaști ai artelor frumoase, să desvălute în public gustul frumosului prin organizarea de expoziții artistice. Să nu uitați, încheiată dl Sihleanu, că arta nu este numai un sclav imitator al naturei, ci mai cu sămă un înțelept interpretator al ei și că adevăratele lucrări care fac mândria artelor plastice din toți timpii au fost și vor remâne în totdeauna acelea, care, ea și celealte manifestări intelectuale umane, au exprimat într'un mod sincer și profund un simț puternic de naționalitate. Arta nu are patrie, da; inse arta adevărată trebuie să fie națională, să esprime în altele simteminte și aspirații ale poporului la care ea se manifestă.

Biblioteca pentru toți. Din aceasta importantă publicație editată de librăria Carol Müller în București, au apărut de curând următoarele broșuri : nr. 56. „Converbirile despre artă“ de E. Pecău și C. H. Baude, cu 43 gravuri, traducere de Dumitru Stănescu. O lectură din cele mai instructive, care tratează în formă ușoră marile chestiuni de artă. În deosebi se recomandă tinerimii. Nr. 57. „Din găna vieții“ de Al. Vlașuță, volumul II; în acesta distinsul nostru poet, care în timpul din urmă serie mai cu sămă prosă, urmăză istorisirile sale mai mici, scrise cu mult spirit de observație și într'o limbă plăcută. Nr. 58. „Schițe ușore“ de I. L. Caragiale. Mult aprețiatul autor al „Scrisori perduțe“, de astă-dată ne ofere câteva schițe satirice, scrise cu spirit cum numai Caragiale știe să scrie. A uneori satira taie afund, dar totdeauna e intermită pe adevăr. Lectura acestor piese mici va recompensă de prisos pe oricine pentru timpul petrecut

cu ele. Prețul ori cărui broșuri e numai câte 30 bani.

Diar militar de ocasiune. Cu ocazia diley de 10|22 maiu a apărut la București un diar militar, număr unic, intitulat „Invalidii armatei“.

TEATRU și MUSICA.

Șciri teatrale și musicale. Violoncelistul Dinicu din București și totodată profesor la conservatorul de acolo, a întreprins un turneu artistic prin țără, anume prin orașele Brăila, Galați, Craiova, Ploiești și Giurgiu; la târnă va da câte un concert în diferite localități din Moldova-de-sus — Baritonistul D. Popovici, sosit acasă din America, petrece în România; de acolo va veni în curând să petreacă veră cu familia sa în Transilvania.

Concert și teatru în Varadia. Reuniunea de cântări și muzică Unirea din Varadia a dat în dumineca trecută, în șîua de Rusalii, concert și reprezentăție teatrală. În concert s-au cântat cvarțete, apoi s'a jucat „Legea pentru bețivi“ comedie într'un act de I. P. Bancov. După aceea a urmat dansul, până dimineață.

Alt concert tot la Varadia. Reuniunea română gr. or. de cântări din Varadia a dat tot în șîua primă de Rusalii un concert în care s'a cântat : „Bobocele și inele“ de Vidu, „Cisla“ de Porumbescu și alte compozitii. Apoi s'a jucat „Surugiu“ cântecul comic și »Vivandiera« scenă militară. După teatru dans.

Concert la Deva. Corul micșor al bisericei gr. or. române din Deva are să dea acojo la 19|31 maiu un concert în sala redutei. După concert urmăză dans. Venitul s'a destinat în folosul bisericei române gr. or. de acolo.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Șciri bisericeșci și școlare. Instalarea nouului mitropolit al Bucovinei s'a făcut la 7|19 maiu, cu mare pompă, asistând lume multă. — Episcopii din România, afară de unul, s'a pus în grevă față de mitropolitul-primat; la sinodul deschis la 1|13 maiu nu s'a înfațosat și au declarat că nici nu vor lua parte sub actualul cap al bisericei ortodoxe române; din cauza acestei nici nu s'a putut ține ședințe și incurecătura a devinut mare.

Societatea română de lectură în München. Tinereimea română studiosă de lege creștină în München s'a constituit în o societate de lectură cu numele „România“. Localul societății e : Türkengraben 2|0 R. Comitetul : G. Dușoiu, cand. arch. președinte; C. Crețoiu cand. arch. vicepreședinte; I. Sceopul stud. electr. secretar; C. Pop de Harsianu stud. arch. notar; E. Crețoiu, stud. med. controlor; C. Bardosy stud. iuris cassar; C. Lacea stud. fil. bibliotecar.

Adunare învețătorescă la Ungra. Reuniunea învețătorilor români gr. or. din despărțemantul Cohalm a ținut adunarea sa generală în comuna Ungra la 5|17 maiu, sub presidiul dlui Nicolae D. Mircea, notar și Ioan Bănuțiu.

Adunare învețătorescă în Seliște. Reuniunea învețătorilor români gr. or. ai despărțemantului Seliște se va întruni în adunare generală la Seliște în 5 iu-

nie n. sub presidiul dlui dr. N. Maier, secreta A. Gogonea.

CE E NOU?

Hymen. Nicolae Zugrav, absolvent al facultății teologice din Budapeșta, s'a cununat cu dșora Lucreția Muntean, fiica dlui Ioan Muntean, șef-contabil la „Hategana“, la 21 maiu, în Hațeg. — **Dl Efrem Hedeșian**, invetator în Moșnița, s'a cununat cu dșora Ana Muțu.

Archiducele Carol Ludovic, fratele Maj. Sale impăratului și regelui Francisc Iosif, a incetat din viață în Viena, la 19 maiu, în etate de 63 ani. Fiind că monarcul n'are descendinți de secs bărbătesc, repausatul a fost succesorul legal al trouului. După dênsul ar urmă fiul seu cel mai mare, archiducele Francisc Ferdinand, dar și acesta e bolnav de mîrte. Cine va moșteni tronul, încă nu s'a hotărît.

Liga culturală din București s-a ținut coagreșul duminecă și luni. Discuțiunile au fost fîrte agitate. Deputatul Dobrescu a citit o moțiune prin care se desaproba activitatea comitetului de pân' acuma; moțiunea de blam s'a și votat cu 57 voturi contra 14. În urma acestui vot, congresul a decis în unanimitate, că comitetul e privit ca dimisionat și s'a ales un comitet nou în persoanele dlor: Ionel Grădișteanu deputat, M. Vlădescu profesor universitar, C. Disescu profesor universitar, dr. Al. Obreja profesor universitar, D. Nenițescu avocat, dr. Stoicovici medic, C. Radulescu-Motru profesor, D. A. Florescu proprietar, V. Al. Miculescu student; censori colonel D. Anghelușcă, Eremia Popa și colonel Obedean senator. La propunerea dlui I. Grădișteanu, dl V. A. Urechiă, care s-a dat dimisiunea încă înainte de votare, a fost aclamat președinte de onore al Ligiei.

Dece maiu la București. Serbarea națională, 10/22 maiu, s'a serbat cu mare pompă. Întîiu s'a oficiat un Te-Deum la mitropolie. În trecerea pân' acolo, regina ținea, cu blându-i suris, în brațe pe micul principé Carol, care era uimit de strigătele „Ura“ ale mulțimii și s'a emoționat, scrie „Epoca“, când se aruncau buchete de flori într-o râsă din ferestrele mai multor case. În altă râsă de gală se află mica principesa Elisabeta cu bona și doica sa. După Te-Deum micii principi s'a intors la Cotroceni; regina cu damele de onore luară loc în râsura de gală, iar regele în fruntea unei suite strălucite plecă călare la statua lui Mihai Vitezul, unde s'a făcut defilarea. Sera a fost iluminăție splendidă.

Scumpetea la Budapeșta. Diarul unguresc „Alkotmány“ publică o listă de prețuri ca model a scumpetei în restaurantele din Budapeșta. Birtașii unguri și-au pus, se vede, în gînd să se facă cu toții milionari cu privilegiul mileniului. Iată lista de bucate: Supă de raci 1 fl. — Supe diferite 1 fl. 50 cr. Pește rasol 1 fl. 80 cr. Peșce prăjit 3 fl. Friptură de vacă 2 fl. Friptură de miel 3 fl. Friptură de porc 4 fl. Friptură de pui 6 fl. Friptură de rață 8 fl. Friptură de curcan 10 fl. Friptură de vînat 15 fl. Un măr 2 fl. 1 porție de pepene 5 fl. 1 porție de căpsuni 3 fl. 1 Jardinette (fructe) 6 fl. Vin în sticle mici 1 fl. 50 cr. — 20 fl. 1 halbă de bere 60 cr. Prețurile aceste le comunică diarul unguresc „Alkotmány“, care adaugă că porțiunile sunt aşă de mici că un stomac bun poate consumă 10—15 porțiuni.

OGLINDA LUMEI.

Conferința dlui dr. V. Lucaci la Montpellier.

La 4 maiu, dl dr. V. Lucaci a ținut o conferință, la orele 8 și jumătate sera, asupra cestiunii orientului român, în sala de concert a teatrului din Montpellier. Bioul a fost presidat de dl Roque-Ferrier, care a salutat pe conferențiar cu o cuvîntare fîrte călduroasă. O salvă de aplaște acoperiră cuvîntele președintelui, după care se ridică pe estradă părintele Lucaci. Aparițîunea lui la tribună a fost aclamată cu nesfîrșite aplaște. Frumosă lui figură română era iluminată de plăcere de a vorbi de trebi românești în fața unui public imens și simpatic. Elocventul graiu al conferențiarului, serie diarul „Le petit meridional“, avea ceva exotic, jumătate roman, jumătate oriental, ce plăcea cu deosebire publicului, care repești uralele până la sfîrșit.

Serbările de la Moscova au inceput la 21 maiu n. Stradele orașului au fost bogat decorate și impodobite. O mulțime enormă a asistat la trecerea cortegiului solemn, care s'a dus de la palatul Petrowski la Moscova. Cortegiul a fost salutat cu 71 tunuri la porta Wosskresenski, țarul s'a dat jos de pe cal și s'a dus cu țarina la capela Twer, unde suveranii au făcut o rugăciune în fața iconei miraculose a Sfintei Fecioare. După ce au făcut rugăciuni în mai multe biserici, suveranii s'a dus la Kremlin în sunetul clopotelor a peste 600 de biserici și a unei salve de 101 tunuri. De la Kremlin, țarul și țarina s'a dus la palatul Alexandru. Impăratul era călare pe un cal alb și purtat uniforma de colonel, Tote ferestrele caselor din stradele pe unde a trecut cortegiul, pe o lungime de aproape șese chilometri, erau ocupate de un public numeros. Sera a fost o iluminăție splendidă. Țarul a dăruit 300.000 ruble ca fonduri pentru instruirea unui seminar pentru studenții din Moscova. *Actul incoronării* s'a sevîrșit la 14/26 maiu. Diminătă 27 salve de tunuri au anunțat inceputul serbarii. La 8 ore demnitarii statului, reprezentanții puterilor străine s'a adunat în catedrală. Damele în costum național rusesc; preoțimea în ornat bisericesc aşteptă la ușe. Mai întîiu a sosit țarina vînduvă, însoțită de marii-duci; primirea li s'a făcut de cătră mitropolitul. La 10 ore a pornit cortegiul țarului. La ușa catedralei mitropolitul a intîmpinat părechia împărătescă, cu evanghelie, ținând și o alocuție. Apoi toți au intrat în biserică. Acolo insignele de încoronare s'a aşedat înaintea părechiei domnitor, țarul a citit formula de încoronare; mitropolitul l'a îmbrăcat cu palul roșu, dicându-i: „Binecuvîntarea Domnului sfânt să fie cu tine“. După aceste țarul s-a pus corona pe cap și a luat loc pe tron; apoi a ingenuchiat înaintea țarinei, și-a luat corona de pe cap și a atins-o de capul țarinei. Preoțimea dicea rugăciuni, corul cântă, clopoțele sunau și 101 de bubuituri de tun cutremurau aerul.

Călindarul săptămânei.

Duminica totutor Sanților, Ev. dela Mateiu, c. 10, gl. 7, a inv 10.

Înălță	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sorele.
Duminică	19 S. Mart. Patrichie	31 Petronella	3 31 7 54
Luni	20 Mart. Talaleu	1 Iuniu Grajian	3 31 7 55
Marti	(†) Const. și Elena	2 Erasmus	3 30 7 56
Mercuri	Cuv. Vasilisc	3 Clotildis	3 29 7 57
Joi	23 Păr. Mihail	4+ Înălț. Dlu	3 28 7 58
Vineri	24 Păr. Simeon	5 Bonifacius	3 28 7 59
Sâmbătă	25 † Afarea. c. s. I. Bot.	6 Norbert	3 27 7 0

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN. (STRADA PRINCIPALA 375 A.)

CU TIPARUL LUI IOSIF LÁNG IN ORADEA-MARE.